

Total number of printed pages : 5

NB-T/A/1

2021
AO

Total marks : 80

Time : 3 hours

General Instructions :

- i) *Approximately 15 minutes is allotted to read the question paper and revise the answers.*
 - ii) *The question paper consists of 22 main questions. All questions are compulsory.*
 - iii) *Internal choice has been provided in some questions.*
 - iv) *Marks allocated to every question are indicated against it.*
- N.B:** *Check that all pages of the question paper is complete as indicated on the top left side.*

SHILEM – A (Rajem Latang)

1. Teküboklen agüja alibaji junga züngang aser tasüngdangbatemji langzüang:

Asen taküm nung tongtipbangtiba nüngdak kaji sen ya lir. Tanü putu nung balaka sen makara taküm alitsü makoker. Tejen putu nungbo, sen makaaka taküm alitsü koka liasü. Kechiyong peii züsentedba aser mesütetba chia jema aru. Sen nguteta amshiba metenzükdang, shishilembaba ya oset o oset melentepba yim nung amendaka liasü. Iba yimya ya joko alima nungi meshimeshia samaogo tabo mebilemli. Kechiyong tanga asenoki khenkhenbo meteta aser memeteti amshir.

Sen bulua mamshiba lima nung iba ama barter system ya tebuluba amshia aru. Asen lima nung balaka 1950's mesüra 1960's tashi iba yimya kanga amshia aru. Pei alu nungi adokba chiyungtsü Assami khu sünga oshia bener tetsüng agi alu, aser meyipa tatudang khu sünga tanga oset bener atu. Sen naya keta bener malu aser sen naya keta meyipa bener matu. Sungmok, mersü, lasüng, jenjang menjang, oda ali nungi tsünütetba bener alutsü aser mochitsü, metsü, merang osettem nok nü ama, süoshi, melenzüka bener atu. Barter systemji assami aludang dang amshi tabo mebilemli. Iba yimya ya yimtak yimtsü telungtet nunga amshia aru. Onok tanur asüdang amitsür ka liasü. Lai alu mayim. Saka lai an aika metsü aser ibaji kanga junga anepalu. Yimer ajungai, arogo lokti balala densema, la dang anji alia nüngdak bala nung amshi. Iba mapang nung lai anji sen agi mayok. An ajaki tsük yongsa ayok. Tsük agi ayokbaji tentet ana liasü-jeptak aser tatem. Lai metsüba an tera tulutemji jedak tsük tin ka agi ayok. Tetezü tsük aser anji 'tangsa meyipteptsüla.' An tera tilatemji tsük tatem agi ayok. Anjibo la nungi bener oadoktsü saka tsükji alu rozüker agütsütsü. Iba tantsüla alu mayim saka küm nung jepdak tsük tin metsü semer aser tatem tsük tin tenem roker melenzük aser la timmetemi ali.

Tasüngdangba:

- (a) Asen taküm nung tongtibatiba nüngdak kaji kechi lir ? 1
- (b) Tanü putu nung kechi makara taküm alitsü makoker? 1
- (c) Sen nguteta amshiba metenzükdang koma shishilemba? 1
- (d) Asen lima nung koba mapang tashi iba yimya amshia aru? 1
- (e) Assam limai komasa alu? 1
- (f) Assam nungi kechi osetsa melenzüka bener atu? 1
- (g) Lai anji kechi yongsa ayok? 1
- (h) Tsük agiayokbaji koba yimya nung ayok? 1
- (i) Agüja aliba ojangtem ratetjang: 1+1=2
 - (i) Züsentetba
 - (ii) Jepdak.

SHILEM – B (Olem)

2. **Agüja aliba onük aser arrla amshia ojang 100 – 150 shi nung shiti ka züluang:**

- a. Na Anungba, na aliba tesem nung tzü junga marui timtemer, anungji na tebilemtsü khuret tem bangdak pur nem metetdakja osang kakat yim o zülur dangi shiti ka züluang.

Mesüra 6

b. **Agüja aliba onük amshia osang agütsü zülü (report writing) ka züluang:**

Na Eden School nung azünger. Ner school nung eco-club-i ayongzükba ‘süngdonglidong wazüka ayuba anogo’ mung amungba indang osang kakat nung adoktsü asoshi zülü ka züluang.

3. **Agüja aliba onük aser arrla amshia ana rongnung ka ojang 50 shi nung züluang:**

- a. Na tsürabur tenüng nung, nenu küm pungu ajongba benjongmung nung atentsü asoshi, medemer aser adianutem jaokba ka züluang.

Mesüra 4

b. **Agüja aliba onük amshia sensaksem ka züluang:**

Covid-19 tashidak nungi koma jenbua alitsü asoshi tekümdangtsü lenmang balala komasa lir ner tesayur nena tsüngda sensaksemba ojang 50 shi nung züluang.

SHILEM – C (Orrlem)

4. **Agüja alibatem nungi shitak telangzüba agüjang:**

- (a) Tongniri shiba mesüra koba dak inyaker iba dangji _____ ta ajar. 1
 - (i) Müken nendong
 - (ii) Salur
 - (iii) Jilok Tongta
 - (iv) Nendong

- (b) Mapang telemsa kwi lir? 1
(i) Ana (ii) Asem
(iii) Pezü (iv) Pungo
- (c) Tinubai pa tarudak ta ashir. 1
(i) Tan merünem kezi (ii) Tan merünem maneni
(iii) Tan terünem kezi (iv) Tan Terünem maneni
- (d) Oren Jinutepyim ji tapu _____ lir. 1
(i) Ana (ii) Asem
(iii) Pezü (iv) Pungo
- (e) O jembiren, koba nung tentsü olen alir iba dang _____ oyim ta ajar. 1
(i) Timsü (ii) Rapasü
(iii) Amukyu (iv) Mallem
5. **Itimi kobala oren jinutepyim nungsa oden züluang:**
(a) Washin ozü i o jembir. 1
(b) Antipongi akonger. 1
6. **Item orenyim kobala telemsa nung aden züluang:**
(a) Repaba i süngdong ka lensük aser kidangi ao. 1
(b) ‘Alemlai ken teti atener.’ 1
7. **Item ya koba mapanglem nungsa dena ali kaka shia anteta züluang:**
(a) Onoki mapa ka inyakdar. 1
(b) Masabai sentsü ajak yaküm agüjadoker liasü. 1
8. **Itimi Rapasü sayim leni meyipang :**
(a) Tsüngrem temeim ajak den kasasa lir. 1
(b) Onoki sensaker aika yari. 1
9. **Itimi Müken tongta leni meyipang:**
(a) Asenlai ashir, ‘Ni yashi aru’. 1
(b) ‘Onok dang aochiang’ kilirtemi ashi. 1
10. **Ao oshi agi meyipang:**
(a) I live near the police station. 1
(b) What is your aim in life? 1
(c) There is someone at the door. 1

- (d) Happy Birthday! 1
- (e) Walking is good for you. 1

SHILEM - D (Otsü aser Sangro)

11. Agüja aliba nungi shitak telangzüba shimteta langzüang:

- (a) Kinungbu tajung kaji kinungtsü asoshi _____ lir. 1
 (i) khonang (ii) meraket
 (iii) korang (iv) senpet
- (b) Sobaliba tetezü, _____ ojang ana meyokteper adokba tapet tetezü lir. 1
 (i) ‘asoba aser asüba’ (ii) ‘asoba aser ainba’
 (iii) ‘asoba aser angazükba’ (iv) ‘asoba aser aliba’
- (c) Yimdong tetezü yimer _____. 1
 (i) jajaba lenmang (ii) kazüba tesem
 (iii) anisüngzükba tesem (iv) asayaba tesem
- (d) Meyimlaba tensa _____ ozü yimti amaktsü ajaklen achi amen. 1
 (i) anepdang (ii) anungdang
 (iii) züngia (iv) ayaterem
- (e) Chungliyimti kü _____. 1
 (i) tenzükdak (ii) lipok
 (iii) yimküm (iv) soyim

Item tasüngdangbatem ojang 20 – 25 tashi nung langzüang:

- 12. Sobaliba tetezü tatsü agi rateta shiang. 2
- 13. Anembong kechi dang ajar? Aori kodang anembonger aser kechiba? 1+1=2
- 14. Lanur kati koba mapang nung süoshi komalasa agitsü tim? 2
- 15. Aksüji kechi dang ajar? Ibai tapu kwi lir? 1+1=2
- 16. Koba tebilemba nung tzümartemi mechimenatsü? 2
- 17. Kechi asübai sangro züluri ‘O Longterok na Ao lipok’ ta ashir? 2

Item tasüngdangbatem ojang 40 – 50 tashi nung langzüang:

- 18. a. Alu wadang awashi kechi dang ajar? Alu wadang nung sendakba Awashi tamajungtemji kechisa? 2+2=4

Mesüra

b. Aor sobaliba tajungtemji koma wazüka ayutsü tim rasaa züluang. (4)

19. “Ibaji ni aroka bilemdang” kechi koma bilemdang? 4

Item tasüngdangbatem ojang 60 – 90 tashi nung langzüang:

20.a. Kidanger tetezü kechi? Kidanger den koma awashitepa alitsü nungdak, itemji bilemdangang aser züluang. 2+3=5

Mesüra

b. Aenlen jajar nisungtem asen limai maneni aika aruba ajanga kechi tajangzük aser takoksa angutsü akok? Rasaa züluang. (5)

21. a. “Par tapet tenüing nokinketer, Par jongki sarir nganginer
Par noklangnok, mangkodangtsü nok Odang kepji parnok jongkok,
Oru tena shilanger, ”

(i) Koba sangro nungi? 1

(ii) Shibai zülu? 1

(iii) Iba tekong jagi kechi ashir rateta shiang? 3

Mesüra

b. “Tekong terok sanger Ao Senso Ar salang Mokokchung yimti. ” (1)

(i) Iba oren ya koba sangro nungi? (1)

(ii) Shibai mejem? (1)

(iii) Oren teraet rasaa züluang. (3)

22. “Yipru mopung den ni toktepa raratsü”.

(i) Ya koba sangro nungi? 1

(ii) Sangro zülur tenüing shiang. 1

(iii) Iba oren rasaa züluang. 3
